

Televizori – Vrasës i Lëvizjes ?

Konsumiteleviziv te fëmijët parashkollor te nxënëset dhe nxënësit të shkollës fillore

Shqip

05

MERKBLATT

Prind të dashur

Në Zvicër gati çdo i pesti fëmijë që vie në kopsht parashkollor është i trashë! Mësuesit e sportit dhe mjekët e fëmijëve vërejnë përveç kësaj, që lëvizjet e shumë fëmijëve janë të pamjaftueshme dhe se shumë të rinjë e kanë një qëndrim të keq të trupit, që mund të çoj deri te dëmtimi i kurrizit.

Mënyra jonë e jetës, por edhe ambienti jonë ka ndryshuar shumë në dhjetëvjetshin e fundit. Kështu është shtuar trafiku rrugor dhe dendësia e ndërtimit, gjë që ka bërë, që fëmijët të mos mundën të luajnë në rrugë a po vende tjera, përveç vendeve posaçërisht të parapara për lojë. Hapësira e aksioneve të fëmijëve dhe mundësit e tyre që ta njohin ambientin në mënyrë aktive dhe ta „robërojnë“ atë janë fortë të kufizuara, dhe kështu nevoja për lëvizje natyrore është e penguar.

Është bërë një mbartje e lojërave nga jashtë mbrenda, që përmes konsumit medial po bëhet më e fortë.

Një ofertë e gjerë emediave qëndron sot në dispozicion. Mediat në përditshmërin e fëmijëve janë sot të natyrshme. Aty bënë pjesë televizori, radio, CD- Player, videolojërat dhe video-filmat, DVD, revistat, Handys dhe kompjuteri deri te interneti. **Konsumimedial do të thotë kufizim për aktivitetin trupor. Për këtë arsye fëmijët dhe të rinjët duhet të mësojnë aktivisht si të sillen me këto media.**

Sjellja e vërtetë nuk do të thotë veç, që të dinë të shërbehen me këto media, por para së gjithash, të mësojnë që me shumë masë dhe në mënyrë kritike t'i shfrytëzojnë.

E pranishme duhet të jetë loja, lëvizja, ecja, bëritma dhe takimet me shoqëri, por ashtu si qëndrojnë që nga vendi ë parë!

Nëse fëmijëve ju afrohet mundësia që jashtë (p.sh. Në oborr, në hymje të shtëpisë, në rrugë apo vendloje) të rrinë, kështu harrojnë ata disa emisione të „rëndësishme“ në televizor.

Jepuni pra ju fëmijëve tuaj mundësin, që të takohet me shokë, apo ftoni fëmijë tjerë që të vinë të luajnë te ju. Fëmijët kanë mjaftë fantazi, që të gjejnë lojëra, ata nuk duhet gjithmonë të jenë në përkujdesje.

Fëmijët që e shikojnë shumë televizorin shpesh nuk kanë tjetër veprimtari. Por e shikojnë televizorin nga monotonia apo luajnë videolojëra.

Rreziku, që këta fëmijë të trashen është shumë i madhë, sepse lëvizin shumë pak dhe mjerisht një pjesë e tyre hanë edhe sheqerka dhe chips para televizorit.

Kështu vie rreziku, që fëmijët pa zgjedhur dhe pa kontrolluar shikojnë gjdo gjë që transmetohet. Disa Talkshows, që transmetohen në mëngjesë që në asnjë mënyrë nuk janë të dedikuara për fëmijë, apo skena të dhunës që paraqiten në film, munden te fëmijët të shkaktojnë frikë dhe agresivitet.

Që edhe në programet e fëmijëve tregohet dhunë, është e rëndësishme që prindërit të dinë, çka shikojnë fëmijët e tyre dhe të flasin me ta mbi këto programe.

Në çka duhet të mendohet te programet televizive?

Fëmijët munden vetëm një pjesë të sasisë të informacioneve t'i përpunojnë. Televizori me ndërrim të shpejt të pamjeve shkakton një vërshim ngacmimesh, që para s'gjithash fëmijët e njomë nuk mund t'i përballojnë. Fëmijët reagojnë për këtë me shqetësim.

Fëmijët e njomë nuk munden po ashtu ta bëjnë dallimin në mes të vërtetës dhe trillimit. Dhuna në televizor i tremb dhe i frikon ata. S'pari diku në moshën 9 vjeçare munden fëmijët, filmin dhe realitetin ta dallojnë, si dhe shtjellimet e komplikuar t'i kuptojnë,

Fëmijë janë marrës të mesazheve publicitare dhe nuk munden absolutisht përbërjen e të vërtetës të këtyre meshazheve në mënyrë kritike t'i gjykojnë. Mjerisht para s'gjithash edhe transmetuesit e programeve private që financohen kryesisht nga bloqet publicitare, bile edhe programet për fëmijë ndërprehen nga këto bloqe publicitare. **Fëmijët dhe të rinjtë janë gati blerësit më të fortë të informacioneve, të cilat janë të dedikuara posaçërisht për një publik të caktuar.**

Ne nuk kemi mundësi në ditët e sotme, që publicitetit plotësisht t'i shmangemi, për këtë duhet që prindërit me fëmijët e tyre të diskutojnë mbi kuptimin dhe qëllimin të këtyre mesazheve dhe sipas mundësisë sasin ta pakësoni.

Mardhëniet me televizor duhet të mësohen. Këtu disa propozime:

Televizori nuk duhet nevojën e fëmijës për sport dhe lëvizje ta zëvendsoj!
Lëvizja dhe shfryrja i takojnë zhvillimit të shëndetshëm.

Fëmijët (por edhe të rriturit) nuk duhet të hanë para televizorit.

Televizori nuk ka vend në dhomën e fëmijëve.

Njeriu do të duhej fëmijëve në ditë t'ju lejoj një emision ta shikojnë, por fëmijët duhet me vetëdije të përcaktohen për një emision. Pastaj televizori duhet të ndalet. Nuk duhet të shëtitet nëpër kanalet e tjera.

Fëmijët duhen atëherë ta shikojnë televizorin kur t'i kenë kryer detyrat e shtëpisë si dhe ndonjë punë të vogël në shtëpi.

Fëmijët e vegjël nuk duhet të lihen vetëm para televizorit. Vetë programet speciale për fëmijë munden nganjëherë të shkaktojnë frikë. Pastaj është shumë me rëndësi, që fëmiju të ketë mundësi të flas me prindërit për atë.

Televizori nuk duhet të jetë kujdestar i fëmijëve !

Për fëmijë të njomë ka shumë emisione të mira, që janë pa publicitet dhe janë me mësim të vlefshme. Për fëmijë prej 5 vjeç është p.sh. emisioni me miun (Maus), rruga sesam (Sesamstrasse) apo dhe klubi kapiteni ariu i kaltër (Käpt'n Blaubär Club). Për fëmijë prej 7 vjeç është emisioni dhëmbi i luanit-lule e verdhë (Löwenzahn) apo dhe pasqyra e botës së fëmijëve (Kinderweltspiegel). Emisioni Sesamstrasse emetohet po ashtu edhe në këto gjuhë: shqip, bosnisht/kroatisht/sërbisht, anglisht, frëngjisht, italisht, portugalisht, rusisht, spanjollisht, tamilisht dhe turqisht.